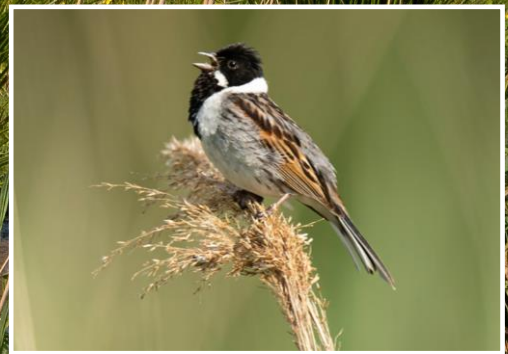

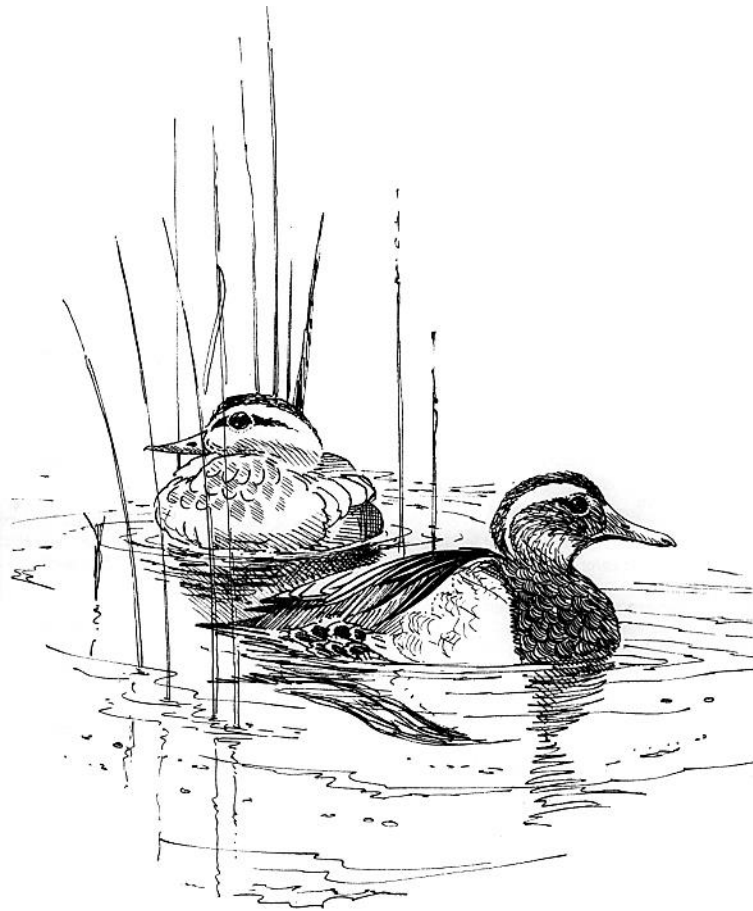
Broedvogels van het reservaat Kleine Woldweg 2022

Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe
in opdracht van
Staatsbosbeheer

Broedvogels van het reservaat Kleine Woldweg 2022

Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe

in opdracht van

Staatsbosbeheer

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Gebied	3
2.1 Gebiedsbeschrijving	3
2.2 Huidige situatie en beheer	4
3. Werkwijze en omstandigheden	5
3.1 Doelstelling inventarisatie	5
3.2 Veldwerk	6
3.3 Verwerking en interpretatie gegevens	7
4. Resultaten	8
4.1 Soorten en aantallen	8
4.2 Soortbesprekingen	9
4.3 Overige waarnemingen	16
5. Evaluatie	17
6. Literatuur	19
7. Deelnemers	19
Colofon	19
Bijlage 1: Weersomstandigheden 2022	20
Bijlage 2: Verspreidingskaarten per soort	21

1. Inleiding

Voor u ligt het eindrapport van de uitgevoerde broedvogelinventarisatie van het natuurreserveaat aan de Kleine Woldweg in de Polder Oosterwolde, in het voorjaar van 2022.

Deze broedvogelinventarisatie werd uitgevoerd door de *Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe* (VBW) en vond plaats in opdracht van Staatsbosbeheer. De inventarisatie is uitgevoerd in de periode april t/m juni 2022 en omvatte het monitoren van alle voorkomende broedvogelsoorten. De gegevens zijn verzameld volgens de BMP-methodiek van Sovon en geven een beeld van de aanwezigheid, dichtheid en verspreiding van de aanwezige vogelsoorten. Het verzamelen en interpreteren van inventarisatiegegevens vormt een belangrijke basis voor de uitvoering, evaluatie en verbetering van beheermaatregelen. Met name voor kwetsbare en bedreigde vogelsoorten is het van groot belang om te beschikken over recente monitoringsgegevens. Alle verzamelde gegevens zijn in dit rapport uitgewerkt.

Onze dank gaat uit naar de medewerkers van Staatsbosbeheer, team Veluwe-Noord, voor de hulp in de voorbereiding en uitvoering van deze inventarisatie. Daarnaast bedanken wij alle deelnemers die aan de inventarisatie een bijdrage hebben geleverd.

Het natuurgebied gezien vanaf de Kleine Woldweg, met een rijk bloeiende vegetatie op de voorgrond en het plasdrasgedeelte op de achtergrond.

2. Gebied

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het natuurreserveaat aan de Kleine Woldweg is 23 hectare groot en is onderdeel van het totale reserveaat Polder Oosterwolde dat in eigendom is van Staatsbosbeheer (zie ingekleurd op het kaartje). Het gebiedje ligt ten noordoosten van Kerkdorp, ingeklemd tussen de Kleine Woldweg en de Geldersche Gracht, tegen de provinciegrens aan. Oorspronkelijk was er op deze locatie langs de Kleine Woldweg alleen een smalle rietstrook aanwezig. Dit rietland kan als onderdeel gezien worden van de langgerekte rietstructuur, de zogeheten Riethaere, die van west naar oost door de Polder Oosterwolde loopt, globaal vanaf de Zomerdijk tot aan de Kleine Woldweg (zie kaartje).

In 2011 zijn de graslandpercelen langs de Kleine Woldweg aan de zuidkant van het rietland door Staatsbosbeheer aangekocht en bij het reserveaat gevoegd. In de winter van 2013/2014 ging dit gebied volledig op de schop. De werkzaamheden zijn in het voorjaar van 2014 tijdelijk stopgezet vanwege het broedseizoen, maar medio 2014 verder voortgezet. Bij die werkzaamheden is de toplaag van de graslandpercelen verwijderd en zijn er diverse afwateringsloten gegraven om te komen tot een optimale waterhuishouding. Aan de zuidzijde van het gebied is hierdoor een mooie natte zone (plasdrassituatie) ontstaan. In de afgelopen jaren heeft zich dit ontwikkeld tot een zogenaamd vochtig hooiland, met biezen- en zeggenvegetatie en afgewisseld met rietstroken die de afwateringsstromen markeren. De waterstand in het gebied kan via een inlaat gestuurd worden.

De onderstaande foto's van (v.l.n.r.) 2012 (29 mrt., grasland), 2014 (18 jan., herontwikkeling in uitvoering) en 2016 (28 mrt., nieuwe situatie met verhoogde waterstand) laten mooi deze ontwikkeling zien. De laatste luchtfoto van laat de situatie zien op 11 februari 2022.

2.2 Huidige situatie en beheer

Na de herinrichting in 2013/2014 heeft het gebied zich ontwikkeld tot een erg fraai natuurgebied, waarbij de natte delen worden afgewisseld met kruidenrijke vegetaties. Staatsbosbeheer wil met een optimale sturing in waterstanden het gebied blijven beheren als vochtig hooiland en het rietmoeras optimaliseren voor riet- en moerassoorten. In het voorjaar staan delen van de kruidenrijke vegetatie prachtig in bloei (zie foto pag. 2).

Naast de functie van het gebied als broed- en leefgebied van vele soorten vogels heeft het gebied ook een belangrijke functie als foerageergebied. Vanaf medio februari tot ver in april/eerste helft mei worden de natte delen van het gebied gebruikt als pleisterplaats door onder andere Grutto's (met daartussen vaak IJslandse grutto's), Kieviten, Kemphanen, Wulpen, Watersnippen en diverse soorten eenden en ganzen. Waarnemingen tonen ook aan dat het gebied in mei/juni nog steeds gebruikt wordt door onder andere doortrekkende steltlopers, zoals Bosruiter, Witgat, Zwarte ruiter en Groenpootruiter. Ook soorten als Lepelaar, Ooievaar en Grote zilverreiger gebruiken het gebied om te foerageren.

De vegetatie van het vochtig hooiland wordt zo mogelijk elke winter gemaaid, waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Daarbij worden her en der strookjes vegetatie, waaronder stroken riet, behouden als dekking langs sloten en rondom de drassige delen. Daarnaast wordt er jaarlijks een deel van het rietland gemaaid, zodat bepaalde vegetaties zoals dotterbloemen zich goed kunnen ontwikkelen en het riet kan verjongen. De oude rietgedeelten die dan behouden blijven vormen een belangrijke leef- en broedplaats voor specifieke riet- en moerasvogels zoals Baardman en Roerdomp, die juist gebaat zijn bij oud riet.

De herontwikkeling van dit natuurgebied toont aan dat omgevormde landbouwgrond op een locatie waar potenties zijn voor natuurontwikkeling zeker een meerwaarde heeft. Anderzijds is het gebied ook kwetsbaar vanwege de beperkte omvang. Verdroging of disfunctie van de watersturing kan snel voor verandering zorgen in de omstandigheden voor flora en fauna. Goede monitoring van zowel het beheer als de aanwezige soorten is mede daarom belangrijk.

3. Werkwijze en omstandigheden

3.1 Doelstelling inventarisatie

Het verzamelen en interpreteren van inventarisatiegegevens vormt een belangrijke basis voor de uitvoering, evaluatie en verbetering van beheermaatregelen. Met het systematisch vastleggen van de aanwezige broedvogelsoorten wordt informatie verkregen over hun verspreiding en aantalsontwikkeling. Ook geeft het inzicht in de effecten op het gevoerde beheer en de huidige toestand van de verschillende gebiedsdelen als leef- en broedgebied voor vogels. Hierbij ligt een belangrijk accent op de monitoring van zeldzame, schaarse en bedreigde broedvogelsoorten.

De Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe voert al decennia lang broedvogelinventarisaties uit en streeft naar een zo hoog mogelijke kwaliteit, binnen de algehele norm die van een degelijke broedvogelinventarisatie mag worden verwacht. Concreet dient de inventarisatie aan een aantal eisen te voldoen:

- verzameld volgens de criteria en kwaliteitsnormen van Sovon;
- alle beheerrelevante soorten dienen te worden gekarteerd;
- output van alle broedvogelgegevens als ‘stippenkaart’ (verspreidingskaart per soort) ten behoeve van een goede interpretatie in verspreiding en dichtheid per soort.

Naast de al genoemde doelstellingen heeft de inventarisatie voor de Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe ook als doel om leden enthousiast te maken voor het uitvoeren van inventarisatiewerk en hen hiermee ervaring te laten opdoen. De inventarisatie staat daarbij onder leiding van leden met voldoende ervaring op dit gebied.

Het gebied aan de Kleine Woldweg is in de afgelopen jaren al eerder op broedvogels onderzocht, door verschillende instanties. Bij deze inventarisaties was het gebied soms onderdeel van een overkoepelende inventarisatie van het totale reserveaat van Staatsbosbeheer in de Polder Oosterwolde. In 2012 werd deze inventarisatie uitgevoerd door Sovon (Symen Deuzeman, Sovon-rapport 2013/43). In dat jaar bestond het gebied nog in haar oorspronkelijke opzet van alleen een rietland omzoomd door weidegebied. In 2014 werd de Polder Oosterwolde opnieuw op broedvogels onderzocht, nu in combinatie met het Rietveld Elburg (Symen Deuzeman, Sovon-rapport 2014/48). In beide rapporten staat beschreven dat bij veel eerdere monitoringen (waaronder in de periode 1994-2003) het reserveaat aan de Kleine Woldweg buiten beschouwing is gelaten. In het rapport staat ook een vergelijkende tabel van de monitoringen die van 2004 t/m 2014 zijn uitgevoerd. Of deze jaren allen met dezelfde intensiteit zijn onderzocht is ons niet bekend.

Het jaar 2014 was een wat afwijkend jaar, omdat in de voorgaande winter al was gestart met de herinrichting van het gebied en de werkzaamheden bij de aanvang van het broedseizoen nog niet waren voltooid (zie par. 2.1). Toch gaf dat broedseizoen al een soort nulmeting van de pioniersfase van het gebied. In het rapport van 2014 staat over het gebied het volgende beschreven:

‘Natuurherstel in het reserveaat en omliggende percelen aan de Kleine Woldweg leverde een prachtige pionierssituatie op, met een kale grond, die zeer aantrekkelijk bleek te zijn voor Kieviten, maar ook voor Slobeend, Scholekster, Tureluur, Graspieper en Gele kwikstaart’.

Pas na het broedseizoen 2014 werd de ontwikkeling van het gebied afgerond en in 2016 voor het eerst onderzocht. In 2016 en 2017 is de Polder Oosterwolde, samen met de Polder Arkemheen, onderzocht door het ecologisch- en onderzoeksbureau Van der Goes en Groot uit Alkmaar (G&G-rapport 2016-28 en G&G-rapport 2017-32). Deze onderzoeken hadden opnieuw betrekking op alle eigendommen van Staatsbosbeheer in genoemde polders, maar de resultaten in de rapporten zijn helaas minder gespecificeerd naar deelgebieden dan het rapport 2014. Alleen uit de stippenkaarten in de bijlagen is het aantal territoria voor het gebied aan de Kleine Woldweg terug

te herleiden. De aantallen zijn wel meegenomen in de tabel en uitwerking in hoofdstuk 4. Hierdoor is er, met uitzondering van 2015, een vergelijkende broedvogelreeks van 2004 t/m 2022.

In voorgenoemde rapporten wordt aangegeven dat de verschillende inventarisaties allemaal zijn uitgevoerd volgens de (Sovon-)systematiek.

Dat maakt het gemakkelijker en nauwkeuriger om gegevens met elkaar te vergelijken. De Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe onderzocht het gebied in het voorjaar van 2018 voor het eerst en deed dit in 2022 voor de tweede maal. Oorspronkelijk was het de bedoeling om dit al in 2021 uit te voeren, maar vanwege de Covid19-pandemie schoof een inventarisatie elders door van 2020 naar 2021.

Inventarisatieronde tijdens de vroege ochtend van 30 april, vanaf het tussenpad naast het rietland.

3.2 Veldwerk

De broedvogelinventarisatie werd uitgevoerd in de periode begin april t/m eind juni 2022, volgens het Broedvogel Monitoring Project van Sovon (BMP, type A) en de daarvoor in de handleiding vastgelegde werkwijze (Vergeer, Van Dijk et al., 2016).

De inventarisatie bestond uit 6 ochtendbezoeken en 2 bezoeken na zonsondergang, speciaal voor de nachtactieve soorten (overeenkomstig werkwijze BMP-A). Het betrof hier een avondronde en een late avond-/nachtronde. Vanwege de kwetsbaarheid van het gebied en om verstoring te voorkomen werd de ronde met maximaal 4-5 personen tegelijk gelopen.

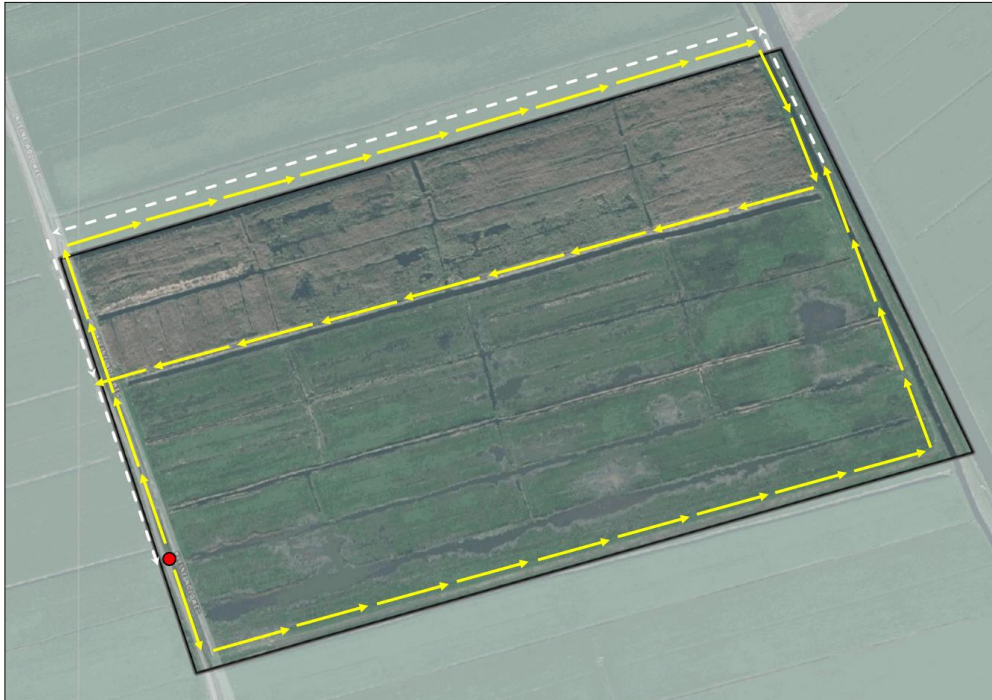
In onderstaande tabel staan de verdere details van deze veldbezoeken weergegeven. Daarnaast is het gebied door enkele leden ook buiten de inventarisatieronden bezocht, waarvan de waarnemingen als aanvulling op de inventarisatiegegevens zijn gebruikt.

	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weertype	Wind	Neerslag	Temp.	Deeln.
1	Za. 2 apr.	6.47 u.	8.49 u.	zonnig	1	-	0 °C	5
2	Za. 16 april	6.12 u.	8.05 u.	bewolkt	3	-	5 °C	3
3	Za. 30 april	5.36 u.	7.54 u.	bewolkt	2	-	4 °C	4
4	Za. 14 mei	5.14 u.	7.42 u.	onbewolkt	2	-	8 °C	4
5	Za. 21 mei	20.48 u.	23.14 u.	onbewolkt	2	-	13 °C	4
6	Za. 4 juni	4.52 u.	7.09 u.	onbewolkt	3-4	-	10 °C	2
7	Za. 18 juni	4.50 u.	7.42 u.	onbewolkt	1-2	-	18 °C	4
8	Ma. 27 juni	22.56 u.	0.42 u.	bewolkt	2	-	-	4

Alle ingeplande rondes konden doorgang vinden. Vanwege de mindere weersomstandigheden is de geplande avondronde van vr. 20 mei verplaatst naar de volgende dag. Datzelfde gold voor de ronde van za. 25 juni, die naar de 27^e verplaatst werd. Alle rondes konden onder prima telomstandigheden plaatsvinden, zonder belemmerende weersomstandigheden. De eerste ronde van 2 april kende wel een koud verloop, waarbij een dun ijslaagje onder onze voeten kraakte. De wind was in ieder geval tijdens de meeste rondes zwak tot matig. De wind is vaak bepalend voor het goed kunnen lokaliseren en intekenen van de aanwezige soorten, omdat de meeste riet- en moerasvogels op geluid worden waargenomen.

Voor een overzicht van de weersomstandigheden in het voorjaar van 2022 wordt verwezen naar bijlage 1.

Tijdens de bezoeken werd er een vooraf vastgelegde route gelopen, zoals aangegeven op onderstaande afbeelding. De route werd rond het rietland voornamelijk met de klok mee gelopen, zoals op de afbeelding weergegeven, met tenminste enkele malen een tegengestelde looprichting om zowel het rietland als het vochtig hooiland. Dit vanwege de afname van zangactiviteit later in de ochtend en om te voorkomen dat daardoor vroeg actieve soorten gemist zouden worden. Het rietland is alleen vanaf de randen te inventariseren en ook het vochtig hooiland is slechts zeer beperkt toegankelijk vanwege de verdiepte delen en sloten in het gebied. Ook om verstoring te voorkomen is dit voornamelijk vanaf de buitenranden geïnventariseerd. Bij moeilijk overzichtelijke plekken of kansrijke plaatsen voor eenden en steltlopers is extra tijd geïnvesteerd om ook deze gebiedsdelen zo zorgvuldig mogelijk te monitoren.

Looproute tijdens de inventarisatie, waarbij de looprichting tijdens enkele ronden afwijkend was. De stippellijn geeft alleen de teruglooproute aan. De rode stip geeft het start- en eindpunt van de route aan.

Voor het intekenen van de soorten is gebruik gemaakt van de app Avimap van Sovon. Dit maakte het mogelijk om de waarnemingen zeer gedetailleerd in te tekenen. Alle aanwezige soorten zijn hierop ingevoerd. De overige waarnemingen zijn, indien relevant, via de invoerapp van Waarneming.nl ingevoerd. Deze zijn bij de latere uitwerking in een afzonderlijke lijst verwerkt.

3.3 Verwerking en interpretatie gegevens

Na elke rondgang zijn de ingevoerde gegevens direct geüpload naar het online BMP-portal van Sovon. Na het online zetten van alle waarnemingen is gebruik gemaakt van de automatische clustering in de online software. Deze clustering volgt strikt de Sovon-richtlijnen van het BMP-project. Dit maakt de output, de stippenkaarten, tot een zuivere vertaling van de ingevoerde waarnemingen. Alle soortkaarten zijn opgenomen in bijlage 2.

4. Resultaten

4.1 Soorten en aantallen

In het gebied aan de Kleine Woldweg zijn in 2022 totaal 31 vogelsoorten als zekere of (zeer) waarschijnlijke broedvogel vastgesteld. Iets minder dan een derde daarvan, namelijk 9 soorten, komen voor op de 'Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels' (2017). Daarnaast troffen we 5 soorten aan die momenteel op de 'Oranje Lijst' voor komen (zie toelichting blz. 9).

Alle broedvogelsoorten van 2022 zijn in onderstaand overzicht vetgedrukt, met markering van de Rode- en Oranje Lijstsoorten.

Soort	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'16	'17	'18	'22
											----> Gebied na herinrichting ---->				
Knobbelzwaan	0	1	1	1	1	1	1	2	3	1	1	2	1	6	3
Grauwe gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32*	16*	13	18
Nijlgans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Wilde eend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	6	7
Krakeend	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	8	2	2
Zomertaling RL(b)	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	4	1
Wintertaling RL(k)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Slobeend RL(k)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	4	3
Tafeleend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Kuifeend	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	2
Fuut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Roerdomp RL(k)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	1
Grote zilverreiger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Bruine kiekendief OL	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1
Fazant	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	0	0	0	0	0
Kwartelkoning RL(b)	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Porseleinhoen RL(k)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Kleinst waterh. RL(g)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Waterral	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	3	7	13
Waterhoen OL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	2
Meerkoet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	12	16	9
Scholekster OL	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Kievit OL	1	0	2	1	1	0	0	0	0	0	10	6	6	1	5
Bontbekplevier RL(k)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Wulp RL(k)	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grutto RL(g)	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	4
Tureluur RL(g)	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	6	6	5	7
Watersnip RL(b)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Visdief RL(g)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Zwarte stern RL(b)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6	0	0
Veldleeuwerik RL(g)	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Graspieper RL(g)	4	4	2	1	0	1	1	2	3	4	3	2	0	1	0
Gele kwikstaart RL(g)	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	2	2	1	0	2
Witte kwikstaart	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roodborsttapuit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Blauwborst	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Snor RL(k)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	7
Sprinkhaanzanger	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Rietzanger	6	1	5	6	4	8	7	13	6	6	3	4	8	8	13
Bosrietzanger	1	4	1	5	7	4	3	3	2	3	0	0	0	4	7

Soort	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'16	'17	'18	'22
Kleine karekiet	5	5	6	13	14	8	13	16	13	11	16	10	19	29	49
Baardman OL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	3
Putter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Kneu RL(g)	1	2	0	1	1	1	0	0	2	1	1	1	0	1	0
Rietgors	15	18	16	18	18	21	22	20	15	15	11	10	17	19	50
Aantal soorten	13	16	13	12	9	10	11	11	9	10	12	24	20	28	31

RL : Rode Lijst soort.

Rode Lijsten bevatten soorten die bedreigd worden of kwetsbaar zijn. Rode Lijsten hebben geen juridische status, maar hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringsfunctie. Overheden en natuurbeheerders worden verondersteld met de soorten op deze lijst rekening te houden. Voor deze soorten geldt een hogere prioriteit bij het nemen van actieve beschermingsmaatregelen, bijvoorbeeld door hun leefgebieden te verbeteren.

De huidige 'Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels' is in 2017 vastgesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Op deze Rode Lijst staan 87 Nederlandse broedvogels.

Binnen de Rode Lijst zijn soorten verdeeld in categorieën, van 'Verdwenen' en via 'Ernstig bedreigd', 'Bedreigd' en 'Kwetsbaar', naar 'Gevoelig'. De gebruikte afkortingen in de lijst: b = bedreigd / k = kwetsbaar / g = gevoelig.

OL : Oranje Lijst soort.

Als een soort op de Rode lijst verschijnt, is er al sprake van een flinke bedreiging. Mede daarom heeft Vogelbescherming open ogen voor soorten die op de Rode lijsten 'dreigen' te komen, zodat men tijdig kan ingrijpen. Onze oosterburen hebben daarvoor het begrip 'Vorwarnliste' ingevoerd, een waarschuwingslijst. Vogelbescherming heeft in navolging daarvan zogenoemde Oranje lijsten laten opstellen voor zowel broedvogels als voor doortrekkers en wintergasten. Zowel de soorten van de Rode lijst als die van de Oranje lijst (momenteel 14) vragen om speciale aandacht en bescherming.

* : Betreft het minimale aantal territoria Grauwe gans in 2016 en 2017 en geteld op basis van de stippenkaarten uit rapporten Van der Goes en Groot (G&G-rapport 2016-28 en G&G-rapport 2017-32) -> zie toelichting par 3.1.

Tijdens de inventarisatie van 2022 zijn (na autoclustering) in totaal 221 territoria van 31 vogelsoorten vastgesteld. Dit is qua aantal territoria fors hoger dan de 153 territoria bij de vorige inventarisatie in 2018. Tijdens de jaren 2004 t/m 2014 (tot aan de afronding van de herinrichting) werden jaarlijks gemiddeld 48 territoria van 12 soorten vastgesteld. In 2016 waren dit (tenminste) 111 territoria en in 2017 117 territoria.

Hoewel alle gegevens vanaf 2004 volgens de Sovon BMP-systematiek zijn verzameld zijn met name de jaren 2016, 2017, 2018 en 2022 volwaardig met elkaar te vergelijken, omdat de huidige opzet van het terrein pas vanaf 2015 een feit was.

4.2 Soortbesprekingen

In deze paragraaf zal voor een selectie vogelsoorten een nadere toelichting worden gegeven. Deze soorten zijn onderverdeeld in soortgroepen, gerangschikt naar deelbiotoop. Hierin zullen tenminste alle Rode Lijstsoorten en een aantal andere karakteristieke soorten belicht worden. Waar mogelijk is de vergelijking getrokken met eerdere inventarisaties en de landelijke trends.

Watervogels

Het gehele gebied bestaat in hoofdzaak uit nat biotoop, waardoor er diverse soorten watervogels te verwachten zijn. Naast de open stukken zijn er ook gedeelten met een dichtere vegetatie waarin vogels gemakkelijk aan het zicht onttrokken worden. Dat maakt het inventariseren van deze soortgroep een stuk lastiger. Daarnaast is het alleen mogelijk om het gebied vanaf de randen te inventariseren en zijn de middengedeelten niet bereikbaar (zie ook par. 3.2). Dit alles heeft mogelijk als effect gehad dat sommige soorten wat onderteld kunnen zijn.

Grauwe gans (18 terr.)

De Grauwe gans heeft zich pas na de herinrichting van het gebied in 2014 als broedvogel in het reservaat gevestigd. Zoals op veel plaatsen in het randmerengebied en de voormalige Zuiderzeepolders doet de soort het goed, getuige ook de lichte toename ten opzichte van 2018. Met name in het vroege voorjaar is er vaak nog veel samenscholing van groepjes ganzen te zien, die pas later tot paarvorming leiden. Na het uitkomen van de jongen blijven de vogels vaak nog lang als families in het gebied aanwezig.

Zomertaling (1 terr.) **RL(b)**

De Zomertaling is altijd een mooie soort, die helaas op de Rode Lijst als bedreigd staat aangemerkt. De afname (van 4 naar 1 territorium) ten opzichte van 2018 lijkt in het grote geheel minder dramatisch dan het lijkt. Vrijwel zeker is er bij deze soort sprake van wegzuiging naar het nabij gelegen Reevediep, waar de soort ook regelmatig wordt gezien en is gaan broeden. Aan de Kleine Woldweg duurde het tot de zesde ronde voordat de eerste waarneming genoteerd kon worden. Dit terwijl er vier jaar eerder al veel eerder in het voorjaar waarnemingen waren. Het betrof hier 4 individuen die zich in het gebied bevonden. Pas tijdens de laatste ronde op 27 juni liet een vogel zijn bekende ratel horen en kon deze als geldig territorium genoteerd worden.

Slobeend (3 terr.) **RL(k)**

Anders dan bij de Zomertaling werden tijdens de meeste ronden wel 1-4 Slobeenden in het gebied waargenomen. Deze soort moet het van de meer open stukken water hebben, waar ze al slobberend hun kostje bij elkaar zoeken. De mannetjes zijn een lust voor het oog. Ten opzichte van 2018 is de soort als broedvogel stabiel gebleven.

Tafeleend (2 terr.)

De Tafeleend was één van de verrassingen van deze broedvogelinventarisatie en werd voor het eerst als broedvogel vastgesteld. Op 16 april werd in de diepe sloten aan weerszijden van het rietland een paartje waargenomen. Maar ook na 15 mei (de datumgrens voor deze soort) waren er waarnemingen, waarbij op 18 juni aan weerszijden van het plasdrasgebied uitgevlogen donsjongen te zien waren.

Moerasvogels

Volgens de beschrijvingen in de nieuwe Vogelatlas (2018) heeft het oppervlak aan moerasgebieden in Nederland zich vanaf 1990 met meer dan de helft uitgebreid. Dit mede door natuurontwikkelingsgebieden in combinatie met waterberging. Een heel aantal moerasvogelsoorten zijn het daardoor beter gaan doen. Toch kent dit biotoop nog een behoorlijk aantal soorten die op de Rode Lijst voorkomen.

Roerdomp (1 terr.) **RL(k)**

Na de herinrichting van het reservaat heeft de Roerdomp zich definitief in het gebied gevestigd, met afwisselend één of twee broedparen. Het is een bedreigde moerasvogel, die in de laatste Vogelatlas (2018) een lichte toename laat zien ten opzichte van de vorige atlasperiode (1998-2000). Landelijk wordt het aantal broedparen geschat op 310-380.

Tijdens de ronden van 16 april tot en met 18 juni (ronden 2 t/m 7) werd er telkens een roepende Roerdomp gehoord, steeds vanuit ongeveer het midden van het rietland. In 2018 waren er twee territoria in het gebied, waardoor de roepintensiteit vaak hoger lag omdat de vogels op elkaar reageerden in de afbakening van hun territorium. Zowel binnen als buiten het broedseizoen wagen de vogels zich in het gebied nog wel eens buiten het rietland, om te foerageren in de natte delen van het vochtig hooiland.

Grote zilverreiger (1 terr.)

Misschien wel de meest onverwachte soort in het broedvogeloverzicht van dit gebied in 2022. En dat terwijl het ook een regelmatig geziene gast is in het gebied, maar als (mogelijke) broedvogel hadden we deze voorafgaand aan de inventarisatie zeker niet verwacht. Op 14 mei vlogen er twee adulte vogels op vanuit het rietveld, in een periode dat de meeste vogels eigenlijk al weer terug zijn in de oorspronkelijke broedkolonies, waarbij de dichtstbijzijnde vermoedelijk de Oostvaarders- en Lepelaarplassen en De Wieden/Weerribben zijn. In de Oostvaardersplassen komt de soort (pas) sinds eind jaren '70 van de vorige eeuw tot broeden, maar breidt zich daarbuiten maar langzaam uit. Langs het randmerengebied zijn er in de voorbije 25 jaar wel eens vaker broedverdachte vogels geweest, zelfs die met nestmateriaal sleepten. Maar een zeker broedgeval in deze omgeving is behoorlijk uniek. De waarneming van 14 mei kreeg op 4 juni een vervolg, toen we langs de binnenrand van het rietland liepen en er een zilverreiger midden uit het rietland vloog en daarna al roepend boven het riet bleef cirkelen. Op zijn minst opmerkelijk, waaks gedrag dat geïnterpreteerd is als zogenaamd nestindicerend gedrag. Op 18 juni was er opnieuw/nog steeds een vogel in het gebied aanwezig, wat als zeer laat in het voorjaar kan worden aangemerkt. Of de vogels daadwerkelijk tot een broedpoging of broedgeval zijn gekomen binnen het reserveaat blijft helaas ongewis.

Waterral (13 terr.)

De Waterral laat ten opzichte van de vorige inventarisatie bijna een verdubbeling zien! De soort was dit jaar dan ook niet te missen tijdens de inventarisatieronden. Deze soort laat zich maar zelden zien en is dan ook alleen op geluid geïnterpreteerd. Naast het bekende gegil van een 'speenvarken' waren daarnaast ook andere contactgeluiden te horen, waarbij de vogels vaak op elkaar reageerden. Anders dan in 2018 is het dit jaar opvallend dat alle 13 territoria zich in het rietland bevonden en geen enkele in de natte delen van de hooilanden/plasdrasdelen. De waarnemingen zijn zo zuiver mogelijk ingetekend en de stippenkaart vormt na automatische clustering de output daarvan, rekening houdend met de minimale fusieafstanden.

Porseleinhoen en Kleinst waterhoen (0 terr.) RL

De opvallendste soorten uit de vorige inventarisatie van 2018 waren het Porseleinhoen en Kleinst waterhoen, met respectievelijk 4 en 1 territorium. Zoals destijds in het inventarisatierapport aangegeven worden deze soorten vaak aangemerkt als pionierssoorten, die zich kortstondig in een gebied in ontwikkeling kunnen vestigen. Helaas heeft de aanwezigheid van beide soorten geen vervolg gekregen in 2022. In de nazomer van 2021 was er nog wel een Porseleinhoen in het gebied aanwezig, maar gezien de tijd in het seizoen duidde dat op een doortrekker. Zo ook in 2022, toen er in september nog tweemaal een vogel is gezien. Wel was er in 2022 een roepende vogel actief in het nabij gelegen Reevediep, net ten zuiden van Kampen. Dat gebied heeft zich de laatste drie jaar ontwikkeld tot een prachtig stukje nieuwe natuur, met veel natte gedeelten en grote delen rietmoeras. Ideaal biotoop voor een soort als Porseleinhoen, zo blijkt, want al vanaf 2019 was er jaarlijks Porseleinhoen te horen in dit nieuwe gebied. In 2019 was er ook een roepende Kleinst waterhoen in dit gebied aanwezig. Hemelsbreed ligt dit op slechts enkele kilometers afstand van het reserveaat Kleine Woldweg en het is aannemelijk dat de wegzuigende werking van het Reevediep voor de beide soorten van invloed is geweest op de aanwezigheid na 2018.

Rietvogels

Aangezien bijna een derde van het totale gebied uit riet bestaat is deze soortgroep het best vertegenwoordigd qua aantallen territoria. In de loop van de ontwikkeling van het gebied heeft het percentage riet zich uitgebreid en groeit het nu ook op veel plaatsen langs de sloten en open plekken in het gebied. Dat de vogels ook hier dankbaar gebruik van maken was duidelijk te zien. Gelukkig worden deze stroken riet deels gespaard bij het jaarlijks maaien van de vegetatie. Buiten het broedseizoen biedt het dan ook nog beschutting aan eenden en oogjagers zoals reigerachtigen. In 2022 hebben alle rietsoorten het goed gedaan ten opzichte van de inventarisatie in 2018.

Bruine kiekendief (1 terr.) OL

Dit jaar was er, in tegenstelling tot 2018, weer een broedpaartje Bruine kiekendief aanwezig in het rietland. Met uitzondering van de nachtronde werden op alle andere ronden vogels waargenomen. Al op 16 april was er een waarneming van een adulte vogel die met nestmateriaal boven het gebied vloog en ongeveer halverwege het rietland inviel. Later in het seizoen waren soms ook beide oudervogels te zien boven het gebied en waren er waarnemingen van vogels die met prooien rondvlogen.

Blauwborst (1 terr.)

Bij voorgaande inventarisaties werd de Blauwborst als opvallende afwezige aangemerkt, gezien het geschikte biotoop voor deze soort. Het moet gezegd dat het rietland mogelijk nog net iets te weinig diversiteit heeft, waar een afwisseling van riet en struweel soms de voorkeur geniet. Dat lijkt de laatste paar jaar wel iets meer te komen. Dit voorjaar werd op 2 april de eerste waarneming van deze soort echter helemaal in de zuidoosthoek van het gebied gedaan, in het natte plasdras gedeelte. Waarschijnlijk een nog maar net gearriveerde doortrekker. Tijdens de ronden van 16 en 30 april was er een luid zingende vogel aanwezig voorin het rietland, dichtbij de Kleine Woldweg. Genoeg voor een geldig territorium, maar na 30 april zijn er geen waarnemingen meer tijdens rondgangen geweest. De vraag dient zich dus aan of er hier nog sprake was van een doortrekker en of de vogels hier daadwerkelijk gebroed hebben.

Snor (7 terr.) RL(k)

De Snor was in het voorjaar van 2022 nadrukkelijk aanwezig in dit gebied. 7 Territoria is een opvallend hoog aantal voor deze Rode Lijstsoort, in een betrekkelijk klein gebied als het rietland Kleine Woldweg. Zeker als we bedenken dat deze soort tot aan 2014 niet in het gebied is vastgesteld en in 2016 ook maar met een enkel territorium aanwezig was. Op het hoogtepunt waren er in 2022 ook 7 zingende vogels tijdens één ronde te horen, verdeeld over het rietveld. In de twee navolgende ronden waren dat er nog respectievelijk 6 en (tweemaal) 5.

Sprinkhaanzanger (1 terr.)

Dit voorjaar konden we voor het eerst in jaren ook weer eens een Sprinkhaanzanger in het gebied noteren. Op 14 mei was in de vroege ochtend een zingende vogel te horen, langs de binnenrand van het rietland. Tijdens de nachtronde van 27 juni was de kenmerkende zang langs de buitenrand van het rietland te horen. Anders dan de Snor wordt het geluid van de Sprinkhaanzanger vaak vergeleken met het geluid van een wekkertje, dat vaak langer door gaat. Ook zingt de soort na zonsondergang nog, waar de Snor vooral actief is van de ochtend- tot in de avondschemering.

Rietzanger (13 terr.)

Daar waar er in 2018 een verdubbeling van het aantal Rietzangers werd vastgesteld, was het aantal in 2022 opnieuw fors gestegen (tot meer dan 50%). Dit lijkt in de trend van de landelijke stand van deze soort, die tot over de Sahara in de Sahelzone overwintert. Het broedsucces van de soort staat vaak in verband met de overleving vanuit deze overwinteringsgebieden. De soortkaart in de bijlage laat een mooi gelijkmatige verdeling over het rietland zien.

Bosrietzanger (7 terr.)

Na enkele jaren van afwezigheid op de broedvogellijst (2014-2017) lijkt de Bosrietzanger het goed te doen sinds 2018, met een toename van 4 naar 7 territoria. Deze Afrikaganger arriveert later in haar broedgebied dan de sterk lijkende Kleine karekiet, namelijk pas vanaf begin mei. De eerste vogel werd pas tijdens de ronde van 21 mei gehoord, met twee weken later al 5 zangposten. De uitbundige zang is eigenlijk niet te missen, hoewel de vele imitaties ons soms op het verkeerde been zette. Met name langs de binnenrand van het rietland bevonden enkele zangposten zich op onze route en hielden we af en toe even stil om te luisteren naar de uitbundige zang vol imitaties.

Kleine karekiet (49 terr.)

Ook de Kleine karekiet vertoont een flinke toename van het aantal territoria, van 29 in 2018 naar maar liefst 49 in 2022. De verspreiding in het rietland lijkt zich meer te concentreren langs de noordelijke buitenrand, maar dit is vrij duidelijk een waarnemerseffect. De soms wat ingetogen zang kan gemakkelijk gemist worden wanneer het (zoals in dit gebied) alleen mogelijk is om vanaf de buitenranden te inventariseren. De werkelijke aantallen territoria of broedparen zullen dus zeker hoger liggen. Wel tonen deze aantallen aan dat het gebied de laatste jaren steeds aantrekkelijker is geworden voor deze soort, met 10 jaar geleden nog slechts 11 territoria.

Baardman (3 terr.) OL

Tijdens voorgaande inventarisaties werden er jarenlang geen Baardmannen aangetroffen, met pas in 2018 voor het eerst 6 territoria. In 2022 was dit weliswaar weer wat minder, maar zoals ook in het voorgaande inventarisatierapport aangegeven blijft het ook een erg lastig te inventariseren soort, aangezien de vogels naast de kenmerkende contactroep geen zang of andersoortige territoriumroep hebben. Daarnaast zijn het vroege broeders en beginnen de jongen na het uitvliegen, vaak in familieverband, rond te zwerven. Dit bemoeilijkt het vaststellen van territoria. Tijdens de ronde van 18 juni werd er op 10 locaties Baardmangeluid gehoord, maar dit kunnen dus gemakkelijk uit elkaar gewaaierde families zijn.

Rietgors (50 terr.)

De Rietgors laat ten opzichte van 2018 een explosieve toename zien van het aantal territoria: van 19 naar maar liefst 50 territoria. Bijna ongeloofwaardig als je het getalsmatig naast elkaar ziet, maar ons inziens wel een waarheidsgetrouwe afspiegeling van onze veldervaringen van dit voorjaar. Vanuit elk plukje riet leek het lichte riedeltje te klinken. Al tijdens de eerste rondgang op 2 april werden er maar liefst 54 zangposten geteld en ook tijdens de voorlaatste ronde op 18 juni waren er dat nog 52, in een periode waarin de zangactiviteit doorgaans al behoorlijk afnemend is. De successie van de rietzones in het gebied heeft hier duidelijk positief aan bijgedragen. De stippenkaart laat een redelijk gelijkmatige bezetting in het rietland zien, met daarbuiten nog een dertiental losse zangposten in rietstrookjes in de natte delen van het gebied.

Weidevogels

Op landelijk niveau staat deze soortgroep onder flinke druk, door onder andere veranderd agrarisch beheer, verdroging, predatie en veranderingen door menselijke activiteit (recreatie, stadsuitbreiding etc.). Het inventarisatiegebied is dus onderdeel van het complex Polder Oosterwolde, dat van oudsher bekend stond als een waardevol weidevogelreservaat. De laatste decennia zijn echter ook hier de aantallen teruggelopen. De in het reservaat in 2022 aangetroffen soorten uit deze categorie staan dan ook allemaal op de Rode of Oranje Lijst.

Op voorhand lijkt het inventarisatiegebied aan de natte kant als broedbiotoop voor weidevogels. Wel is gebleken dat met name in de periode medio februari t/m eind april het gebied veel gebruikt wordt als pleisterplaats van terugkerende weidevogels, zoals Kieviten, Grutto's (waaronder IJslandse grutto's) en Kemphanen.

Scholekster (2 terr.) OL

Een steeds schaarsere weidevogelsoort in de Polder Oosterwolde, met in de laatste jaren slechts een klein aantal territoria in het hele Staatsbosbeheercomplex van de Polder Oosterwolde. Tijdens meerdere ronden waren er vogels in het reservaat Kleine Woldweg aanwezig, met op 21 mei twee paartjes die alarmerend gedrag vertoonden. Mogelijk liepen er in de nabijheid jongen, maar deze werden niet gezien.

Kievit (5 terr.) OL

De Kievit is één van de soorten die de natte delen van het gebied bijna jaarrond gebruikt als foerageergebied. Met name in het voor- en najaar zijn er soms flinke samscholingen te zien. Vanaf de pioniersituatie in 2014 heeft de soort zich als vaste broedvogel gevestigd. Na een minder succesvol broedseizoen in 2018 kwam de soort opnieuw uit op de aantallen broedparen die in 2016 en 2017 werden vastgesteld. De onoverzichtelijkheid van sommige delen van het vochtig hooiland kunnen niet uitsluiten dat de soort zelfs nog iets onderteld is.

Grutto (4 terr.) RL(g)

Net als de Kievit gebruikt ook de Grutto de plasdras gedeelten van het gebied in het voorjaar als foerageergebied. Na aankomst vanuit het overwinteringsgebied zijn eind maart/begin april jaarlijks vele tientallen vogels aanwezig, met daartussen ook de IJslandse ondersoort. Onze nationale vogel lijkt zich in 2022 ook als broedvogel in het reservaat thuis te voelen. In het vochtig hooiland is de laatste paar jaar steeds meer sprake van verlanding, wat het tot een aantrekkelijker broedbiotoop voor Grutto lijkt te maken. De aanwezigheid van plasdras dichtbij de broedplaats is belangrijk voor de overleving van nestjongen in de eerste fase van hun leven.

Tureluur (7 terr.) RL(g)

Deze Rode Lijstsoort doet het sinds de herinrichting (2014) goed in het gebied, met dit jaar zelfs twee territoria meer dan in 2018. Langs de randen van de plasdrasdelen waren op 18 juni ook uitgevlogen jongen te zien. Nestjongen van weidevogels zijn nestvlinders, die vrijwel direct na het uitkomen al met hun ouders op pad gaan om hun eigen voedsel bij elkaar te scharrelen. De ouders blijven dan nog enige tijd waakzaam aanwezig om ze te beschermen tegen predatoren.

Watersnip (1 terr.) RL(b)

In het vroege voorjaar worden er in het gebied regelmatig Watersnippen aangetroffen, waarbij we tijdens de eerste rondgang op zo'n 30 vogels kwamen. De waarneming van vijf vogels tijdens de ronde van 30 april viel binnen de datumgrenzen en leverde een territorium op. Bij deze soort is er zeker uitwisseling met het Reevediep voor wat betreft deze en andere steltlopers. Het is pas het eerste vastgestelde territorium na 2004, toen de inventarisatiereeks van dit gebied gestart is.

Gele kwikstaart (2 terr.) RL(g)

Na het ontbreken van deze soort in het broedvogeloverzicht van 2018, resulteerde de inventarisatie van 2022 in twee territoria. Na de doortrekperiode van deze soort bleven er ook verder in mei en juni vogels aanwezig in het gebied. Het is goed mogelijk dat de aanwezige vogels niet in het reservaat maar in omliggende weidepercelen tot broeden zijn gekomen.

Overige soorten

Van de overige broedvogelsoorten beperken wij ons tot het toelichten van een tweetal karakteristieke soorten, die buiten de voorgaande categorieën vallen.

Bontbekplevier (1 terr.) RL(k)

Een opvallende en onverwachte soort in het gebied. Op 14 mei waren er twee vogels aanwezig op de slikranden nabij de Kleine Woldweg. Op 4 en 18 juni ging het nog om een enkel individu. De waarnemingen vallen binnen de datumgrenzen voor deze soort, wat resulteert in een geldig territorium. De Bontbekplevier is een zeldzame broedvogel in Nederland, met (volgens de Atlasschatting in 2018) slechts 300-360 broedparen. In Flevoland is het bekend dat ze daar met enige regelmaat op akkers broeden.

Putter (2 terr.)

Tijdens de eerste zes ronden werd deze soort niet waargenomen in het gebied, maar tijdens de ronde van 18 juni werden op drie plaatsen vogels gezien: een vogel rond het middengedeelte en twee individuen langs de achterrand. Volgens de clustering voldoende voor twee geldige territoria, maar naar verwachting hebben de vogels niet in het gebied gebroed.

4.3 Overige waarnemingen

Naast de aangetroffen broedvogelsoorten werden er ook waarnemingen gedaan van niet-broedvogels. Hieronder een korte opsomming van enkele bijzondere soorten uit die categorie. Het betreft hier waarnemingen die tijdens de inventarisatieronden zijn gedaan. Deze lijst is niet compleet en met name de schaarsere soorten of opvallende aantallen zijn beschreven.

2 april:

- Bergeend: 2 vogels aanwezig in het gebied. Daarna niet meer vastgesteld bij latere ronden.
- Wintertaling: op deze datum nog ca. 20 vogels in het gebied aanwezig, aflopend tot 5 op 30/4.
- Steltlopers in plasdras, achterin het gebied: ca. 50 Grutto's, ca. 20 Kemphanen en ca. 30 Watersnippen. Daarnaast een overvliegende Goudplevier.
- Graspieper: slechts de enige waarneming, achterin het rietland. Afwezig tijdens latere ronden.
- Tjiftjaf: een kort zingende vogel aan het begin van het rietland, dichtbij de weg (doortrekker?).
- Roodborst: een rondscharrelende vogel in de voorste rand van het rietland, nabij de weg.

16 april:

- Pijlstaart: een paartje langs de natte zuidrand van het gebied. Maar eenmaal waargenomen.
- Kempphaan: ca. 40 exemplaren op slikranden aan de zuidkant van het gebied.
- Witgat: 3 overvliegende vogels over de noordelijke rand van het rietland.

30 april:

- Wulp: tenminste 4 vogels aanwezig, waarvan 2 ook jodelend. Op 21 mei ook nog 2 vogels.
- Kempphaan: 4 individuen aanwezig op slikranden aan de zuidkant van het gebied.
- Witgat: een foeragerende vogel op de slikranden (zuidkant) nabij de weg. Ook 1 op 21 mei.
- Regenwulp: ca. 50 vogels die vanuit het gebied opvlogen en naar noord wegvlogen.
- Witte kwikstaart: een roepende vogel langs de waterkant, nabij de weg. Op 21 mei 2 vogels.
- Ree: wadend door het ondiepe water aan de zuidrand van het gebied, ongeveer halverwege.

14 mei:

- Lepelaar: 3 foeragerende vogels in de ondiepten nabij de weg. Op 21 mei nog 2 en op 4 juni 1.
- Bontbekplevier: 3 vogels aanwezig op de slikranden in de zuidwesthoek van het gebied.

21 mei:

- Lepelaar: 2 foeragerende vogels in de sloten halverwege het gebied.
- Oeverloper: 1-2 vogels langs de slikranden aan de zuidkant. De 2^e vogel vloog alarmerend weg.
- Witgat: een foeragerende vogel op de slikranden (zuidkant) nabij de weg. Zie ook op 30 april.
- Bruine rat: op 2 plaatsen een zwemmend dier in de sloot aan de noordrand van het rietland.

4 juni:

- Boomvalk: een voorbij jagende vogel over de Kleine Woldweg, bij aanvang van de ronde.

18 juni:

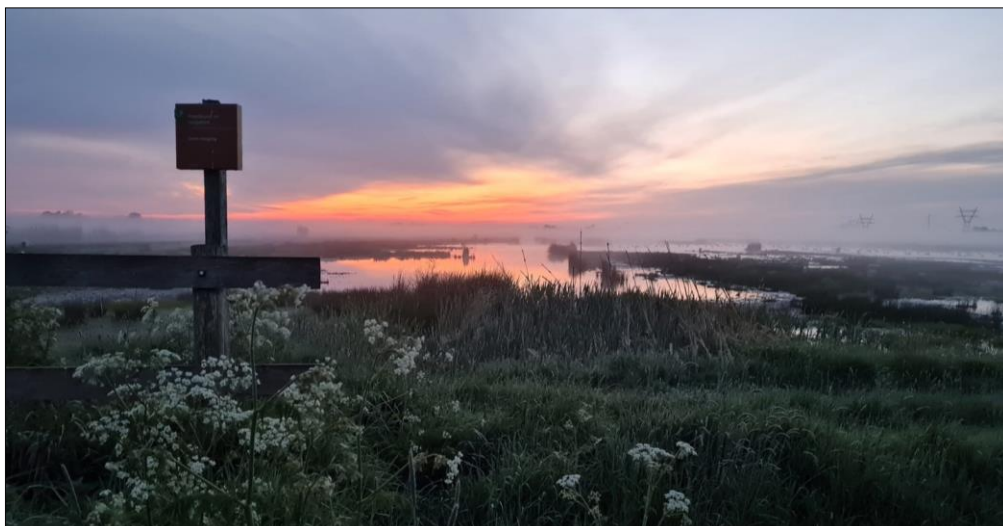
- Boomvalk: idem als bij de start van de vorige ronde, een voorbij jakkerende vogel over de weg.
- Huismus: een vogel langs de zuidrand van het rietland, mogelijk afkomstig van erf in de buurt.
- Ree: vergelijkbare waarneming en op zelfde locatie als op 30 april.

5. Evaluatie

In het natuureservaat aan de Kleine Woldweg zijn in het voorjaar van 2022 totaal 31 vogelsoorten als zekere of (zeer) waarschijnlijke broedvogel vastgesteld. Iets minder dan een derde daarvan, namelijk 9 soorten, komen voor op de 'Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels' (2017): Zomertaling, Slobeend, Roerdomp, Bontbekplevier, Grutto, Tureluur, Watersnip, Gele kwikstaart en Snor. Dit betreft zo'n 29% van het totale aantal vastgestelde vogelsoorten in het gebied, wat een behoorlijk hoog aandeel is. Daarnaast troffen we 5 soorten aan die momenteel op de 'Oranje Lijst' voor komen: Bruine kiekendief, Waterhoen, Scholekster, Kievit en Baardman.

Op basis van de vastgestelde soorten en de interpretatie van hun aanwezigheid kunnen we het volgende concluderen:

- het gebied (23 ha) heeft vanaf 2014 een snelle en succesvolle ontwikkeling doorgemaakt, die in zijn algemeenheid ten gunste is gekomen aan de aangetroffen water-, riet- en moerasvogelsoorten;
- de ontwikkelingen hadden in eerste instantie een minder gunstige invloed op het broedbiotoop en de resultaten van de aanwezige weidevogelsoorten, maar dit lijkt (op basis van de ervaringen uit 2022) zich nu gunstiger te ontwikkelen;
- de natte delen van het gebied hebben onverminderd een belangrijke aantrekkingskracht en betekenis op doortrekkende en pleisterende water- en weidevogels en steltlopers;
- met 221 territoria van 31 soorten lag het totaal aantal vastgestelde territoria en soorten beduidend hoger dan de inventarisatie van 2018, toen er 153 territoria van 28 soorten werden vastgesteld. Daarnaast is dit ook fors hoger dan het gemiddelde van 48 territoria van gemiddeld 12 soorten in de jaren 2004 t/m 2014 (tot aan de afronding van de herinrichting);
- hoewel alle gegevens vanaf 2004 volgens de Sovon BMP-systematiek zijn verzameld zijn met name de jaren 2016 t/m 2022 volwaardig met elkaar te vergelijken, omdat de huidige opzet van het terrein pas vanaf 2015 een feit was;
- de aanwezige watervogelsoorten laten zich door de dichte vegetaties vaak moeilijk met zekerheid inventariseren en interpreteren. Sommige soorten zijn daardoor mogelijk iets onderteld;
- de aanwezigheid van een broedverdachte Grote zilverreiger is opmerkelijk te noemen. Daarnaast was ook de Bontbekplevier een zeer verrassende soort, met waarnemingen binnen de door Sovon vastgestelde datumgrenzen. Ook de Tafeleend was een verrassing op de lijst;

- de rietzones langs sloten en open plaatsen werden veel gebruikt als zangpost en broedzone door rietvogelsoorten als Kleine karekiet en Rietgors, waardoor hun aantal fors is toegenomen vanaf 2017. Ook de andere rietvogelsoorten deden het (nog) beter dan in voorgaande jaren;
- het is zeer aannemelijk dat de ontwikkeling van het Reevediep ten zuiden van Kampen, op slechts enkele kilometers van het reserveaat Kleine Woldweg, een wegzuigende werking heeft op soorten als Zomertaling, maar mogelijk ook op de aanwezigheid van Porseleinhoen en Kleinst waterhoen;
- het gebied is vanwege de beperkte omvang kwetsbaar. Verdroging of disfunctie van de watersturing kan snel voor verandering zorgen in de omstandigheden voor flora en fauna.

Naar aanleiding van de uitgevoerde inventarisatie en de daaruit voortgekomen resultaten zijn er een aantal zaken die aandacht vragen in beheer, (verdere) ontwikkeling en optimalisatie van het gebied. De belangrijkste aspecten daarbij zijn:

- het waterpeilbeheer in het gebied;
- maaibeheer vegetatie vochtig hooiland, rietland en rietzones in de natte delen.

Hoewel er steeds meer verlanding van vegetatie te zien is in het gebied, is het van belang om met een juist waterpeilbeheer de plasdrassituaties in het gebied (met name in het zuidelijke deel) in de huidige omvang te behouden. Deze vormen een belangrijke pleisterplaats voor veel steltlopers in het vroege voorjaar, maar zijn ook belangrijk voor jonge weidevogels en ralachtigen. Om dit te bereiken is het jaarlijks maaien en afvoeren van de vegetatie van groot belang. Bij het maaien van het rietland en rietzones is het daarbij belangrijk om jaarlijks voldoende riet te sparen. Dit is gunstig voor soorten die gebaat zijn bij oud riet, zoals Roerdomp, Baardman en soorten die het buiten het broedseizoen gebruiken als pleister- en schuilplaats.

In de evaluatie van het vorige inventarisatierapport van 2018 werd als zorg geuit dat het gebied een grotere aantrekkingskracht heeft op vogelaars. Echter, lijken de aanwezige vogels zich doorgaans weinig aan te trekken van de verkeersbewegingen over de Kleine Woldweg en voertuigen die daar korte of langere tijd stil staan. De houten hekken en verbodsbordjes ter plaatse van toegangsdammen langs de Kleine Woldweg laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Maar wel was er destijds zorg over de verharding van het dijkje, dat als klompenpad de scheidslijn vormt tussen het natuurgebied en de Geldersche Gracht. Mede onder druk van de gemeente Kampen heeft de gemeente Oldebroek dit pad begin 2022 laten verharderen, om aansluiting te maken met het reeds verharde fietspad op Kampens grondgebied, vanaf de weg De Heuvels bij Kamperveen en het al geplaatste fietsbruggetje over de Geldersche Gracht. De werkzaamheden zijn buiten het broedseizoen uitgevoerd en hebben geen invloed gehad op onze inventarisatie. De angst voor een mogelijk negatief effect van deze fietsverbinding, die veel gebruikt wordt door groepen scholieren naar en vanuit Kampen, lijkt vooralsnog mee te vallen. Onze ervaring tot nu toe is dat er nog voldoende buffer is door de tussenliggende sloot en vegetatiestrook en dat de vogels in het achterliggende plasdras slechts beperkt verstoring ondervinden van verkeersbewegingen over dit pad.

Samengevat concluderen wij dat het natuurreserveaat aan de Kleine Woldweg een bijzonder hoge dichtheid aan schaarse en karakteristieke vogelsoorten huisvest en op flora- en faunagebied grote natuurwaarden bezit. De aanwezige broedvogels lijken zich hier goed te ontwikkelen. De herontwikkeling heeft hieraan sterk bijgedragen en maakt het tot een waardevol gebied binnen de Polder Oosterwolde.

6. Literatuur

Vergeer J.W., Van Dijk A.J., Boele A., Van Bruggen J. & Hustings F. 2016. 'Handleiding Sovon Broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels'. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. 2017. 'Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria'. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Sovon Vogelonderzoek Nederland 2018. 'Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering'. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

Boele A., Vergeer J.W., Van Bruggen, Goffin B., Kavelaars M. e.a. 2023. 'Broedvogels in Nederland in 2022'. Sovon-rapport 2023/40. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

F.M. van Groen & S. Rondaan. 'Broedvogels van Polder Arkemheen en Oosterwolde – inventarisatie 2016.' G&G-rapport 2016-28. Van der Goes en Groot ecologisch onderzoeks- en adviesbureau.

F.M. van Groen & S. Rondaan. 'Broedvogels van Polder Arkemheen en Oosterwolde – inventarisatie 2017.' G&G-rapport 2017-32. Van der Goes en Groot ecologisch onderzoeks- en adviesbureau.

7. Deelnemers

Wij danken de volgende leden van de Vogelbeschermingswacht, voor hun actieve deelname aan deze inventarisatie:

Louw den Besten - Dik Bos - Betty van Bruggen - Peter van Duijn - Frans Deuring - Wolbert Hermus - Henri Heussen - Steven Hijmissen - Benno van den Hoek - Benjamin Muis - Jan de Pagter - Geert Jan Prins - Gert van Veldhuizen.

Colofon

Uitgave: december 2023
Samenstelling: Benno van den Hoek

Foto's in dit verslag:

Bennie van den Brink (pag. 2 & 10), Slagboom en Peeters Luchtfotografie (pag. 3, links & pag. 4), Symen Deuzeman, Sovon (pag. 3, rechts), Benno van den Hoek (pag. 6 & 18), Chris Spijkerboer (pag. 10), Rini Lamboo (pag. 12), Erik Beek (pag. 14), Jaap Denee (pag. 15) en Henri Heussen (pag. 17).

Foto's omslag: Bennie van den Brink (achtergrond), Benno van den Hoek (Waterral) en Rietgors (Rini Lamboo). Tekening Zomertalingen (voorblad): Ruud Weenink.

Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe

Voorzitter: Louw den Besten I.denbesten@chello.nl
Secretaris: Dik Bos secretaris@vbwnoordveluwe.nl

WWW.VBWNORDVELUWE.NL

Bijlage 1: Weersomstandigheden 2022

Het weer is van invloed op de activiteit van vogels en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, neerslag en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Veel territoriale activiteit neemt later op de dag ook af bij hoge temperaturen. Daarom wordt hier een korte beschrijving van het weer in het broedseizoen van 2022 gegeven, aan de hand van de maandoverzichten van het KNMI.

April

Met een gemiddelde temperatuur van 9,3 °C tegen 9,8 °C normaal was april vrij koel. Het koele en ook natte karakter van de maand kwam vooral voor rekening van de eerste tien dagen. De rest van de maand was droog en zonnig bij temperaturen rond of iets boven normaal. Het winterse einde van maart kende een kort vervolg in april. Tot en met de 7e was het zeer nat en somber, met van tijd tot tijd ook veel wind. Het aantal vorstdagen (minimumtemperatuur lager dan 0 °C) liep uiteen van nul aan de kust tot ca. vijf verder landinwaarts. De Bilt telde er drie, ongeveer het normale aantal. Het aantal warme dagen liep uiteen van nul in het noordwesten tot drie in het zuidoosten. Vrijwel alle neerslag viel in de eerste tien dagen van de maand, met op 4 en 7 april op uitgebreide schaal 10-20 mm en lokaal nog iets meer. Daarna bleef het overwegend droog, met alleen op 13, 25 en 26 april plaatselijk 1-2 mm. In totaal viel er gemiddeld over het land met 39 mm ongeveer de normale hoeveelheid voor april (40 mm). In het midden en oosten van het land was het over het algemeen te nat met 60-80 mm, in het zuidwesten was het juist te droog met plaatselijk niet meer dan 20 mm. Met gemiddeld over het land 226 zonuren tegen 195 normaal was april een zonnige maand. Na een zonnige februari en een recordzonnige maart is het de derde zonnige maand op een rij.

Mei

Met een gemiddelde temperatuur van 14,0 °C tegen een langjarig gemiddelde van 13,4 °C was mei een vrij warme maand. De maand begon met rustig weer en temperaturen onder het langjarig gemiddelde. Vooral 's nachts koelde het nog flink af. Op 1 mei bleef de minimumtemperatuur in De Bilt nog net boven het vriespunt met 0,3 °C. Mei telde in De Bilt veertien warme dagen en twee zomerse dagen (met een maximumtemperatuur van respectievelijk 20,0 °C en 25,0 °C of meer). Normaal zijn er elf warme dagen waarvan vier zomerse dagen. De hoeveelheid neerslag week met over het land gemiddeld 49 mm neerslag niet veel af van de normale hoeveelheid van 55 mm. De eerste helft van de maand was echter zeer droog, na ook al een zeer droge tweede helft van april. In de eerste tien dagen van de maand viel er in De Bilt zelfs helemaal geen neerslag. Het landelijk gemiddelde neerslagtekort was nog altijd zeer hoog en bedroeg aan het einde van de maand 105 mm, normaal is dat ongeveer 60 mm. Met gemiddeld over het land 256 uren zon, tegen een langjarig gemiddelde van 225 uur, was de maand vrij zonnig.

Juni

Met een gemiddelde temperatuur van 17,1 °C tegen een langjarig gemiddelde van 16,2 °C was juni een warme maand. De maand begon koel, met op 2 juni landinwaarts plaatselijk minimumtemperaturen van 3 °C en vorst aan de grond. Vanaf de 15e verplaatste de hogedruk zich langzaam oostwaarts en werd het geleidelijk warmer in een zwakke afluende stroming. Op 17 juni werd het zomers warm en in het zuidoosten plaatselijk tropisch (30 °C of meer). De laatste dagen van de maand verliepen zomers, met veel zon en temperaturen boven normaal. Juni telde in De Bilt vijf zomerse dagen, gelijk aan het klimatologisch gemiddelde. Juni was vrij nat met gemiddeld over het land 88 mm neerslag, tegen 65 mm normaal. Door het vaak sterk buiige karakter van de neerslag waren de plaatselijke verschillen groot. Met gemiddeld over het land 282 uren zon tegen een langjarig gemiddelde van 212 uur was juni zeer zonnig en tevens de vijfde zonnige maand op een rij.

In onderstaande tabel zijn enkele weersvariabelen (gemiddelde temperatuur, hoeveelheid neerslag en aantal zonuren per maand) samengevat uit de periode maart-juni, op basis van gegevens van het KNMI, station De Bilt. Ref. staat voor langjarig gemiddelde (1991-2020).

	Gem. temp °C	Ref.	Neerslag in mm	Ref.	Zonuren per mnd	Ref.
Maart	7,3	6,5	14,2	57,8	259	139
April	9,3	9,8	61	42	226	195
Mei	14,0	13,4	49	55	256	225
Juni	17,1	16,2	88	65	282	212

Bijlage 2: Verspreidingskaarten per soort

Grauwe Gans 18 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

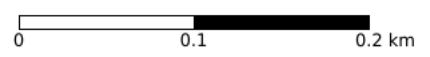
Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
.	X	X	X						1	1-3 t/m 15-4	1000

Knobbelzwaan 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

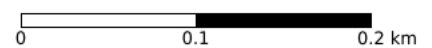
Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
.	X	X	X					2	1	20-4 t/m 20-7	2500

Sovon

Nijlgans 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
.	X	X	X					2	1	15-3 t/m 15-5	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Zomertaling 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 30-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Slobeend 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 30-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Krakeend 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000
X	X	.	.						2	20-4 t/m 15-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Wilde Eend 7 territoria

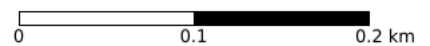
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Tafeleend 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
man	X	X	X					2	1	15-5 t/m 10-7	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Kuifeend 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
man	X	X	X					2	1	15-5 t/m 30-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Roerdomp 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
X	X	X	X						1	1-4 t/m 10-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Grote Zilverreiger 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
.	.	X	X						2	15-5 t/m 30-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Bruine Kiekindief 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X						2	20-4 t/m 30-6	1000
.	X	.	.					3	2	20-4 t/m 30-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Waterral 13 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X						1	15-4 t/m 10-7	200
X	X	.	.					2	1	15-4 t/m 10-7	200

0 0.1 0.2 km

Sovon

Waterhoen 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

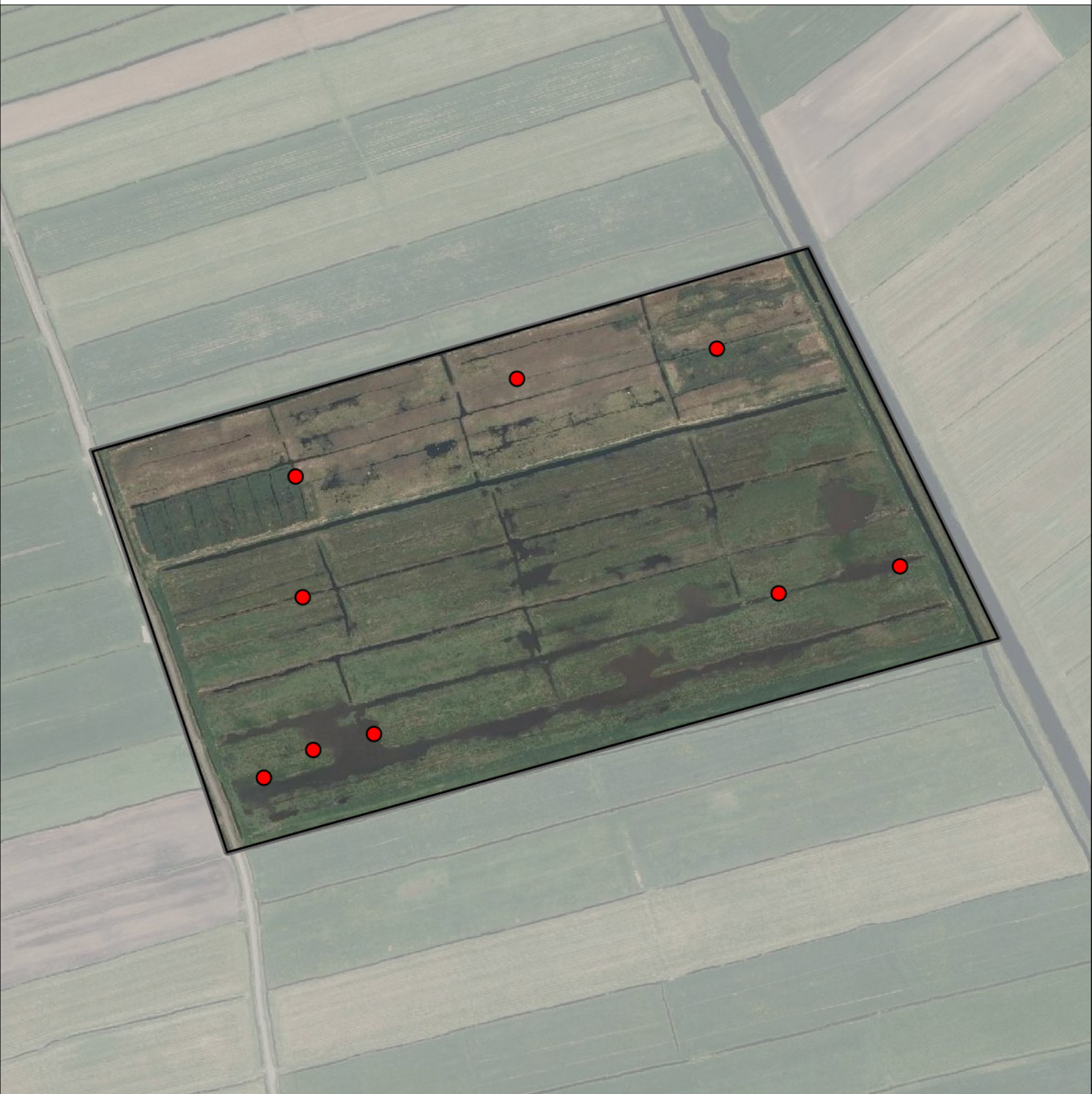
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
X	X	X	X						1	20-4 t/m 15-6	300

0 0.1 0.2 km

Sovon

Meerkoet 9 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

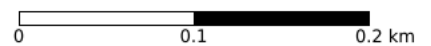
Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 10-6	500

Sovon

Scholekster 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X					2	1	30-4 t/m 10-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Kievit 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

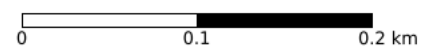
Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Sovon

Bontbekplevier 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X						1	30-4 t/m 15-7	1000
X	X	.	.					2	1	1-6 t/m 30-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Grutto 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	
X	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Watersnip 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X						1	20-4 t/m 30-6	1000
X	X	.	.						2	15-5 t/m 30-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Tureluur 7 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000
X	X	.	.					2	1	15-5 t/m 15-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Baardman 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 15-5	500

0 0.1 0.2 km

Sovon

Rietzanger 13 territoria

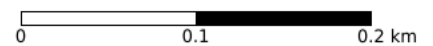
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	20-4 t/m 10-7	200

Sovon

Kleine Karekiet 49 territoria

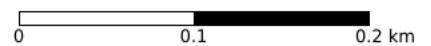
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.
.	.	X	X	JA	1-9	10-13	14+	1	5-5 t/m 10-7	100

Sovon

Bosrietzanger 7 territoria

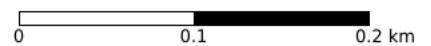
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	10-5 t/m 20-7	100

Sovon

Sprinkhaanzanger 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.
.	.	X	X	JA	1-9	10-13	14+	1	25-4 t/m 10-7	200

0 0.1 0.2 km

Sovon

Snor 7 territoria

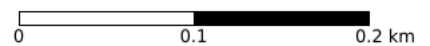
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.
.	.	X	X	JA	1-6	7-13	15+	1	25-4 t/m 10-7	200

Sovon

Blauwborst 1territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	1-4 t/m 15-7	200

0 0.1 0.2 km

Sovon

Gele Kwikstaart 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 20-7	300
X	X	.	.	JA	1-6	7-13	14+		1	1-6 t/m 20-7	300

0 0.1 0.2 km

Sovon

Putter 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2022

Telgebied:

50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X						1	1-4 t/m 15-7	300
X	X	.	.						1	10-5 t/m 15-7	500

0 0.1 0.2 km

Sovon

Rietgors 50 territoria

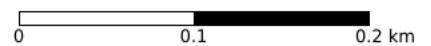
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2022

Telgebied:
50393 Kleine Woldweg (POW)

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 30-6	200

Sovon